

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

1. S. Angelus Cust. 1. Præcedit. 2. Custodit. 3. In locum paratum
introducitur. Thema. Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te, &
custodias in via, & introducat in locum, quem paravi. Exodi 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

P A R S III.
 EXHORTATIONES
 DE SANCTIS.
 EXHORTATIO I.
 DE S. ANGELO CUSTODE,
 Explicat ejus erga nos beneficia.

T H E M A.

Ecce ego mittam Angelum meum, qui praecedat te, & custodiat in via, & introducat in locum quem paraui. Exodi 23, 20.

INIMÈ necessarium arbitramur prolixius probare deum O.M. unicuique nostrum Angelum tutelarem à primo natiuitatis nostrae die deputasse, qui totius vitae decursu nos comitetur, deducat, custodiat, atque defendat: notum est enim Regii Vatis testimonium psalm. 90. *Angelis suis mandauit de te; ut custodiant te in omnibus viis tuis.* Et illud Salvatoris elogium. Matth. 18. *Angelicorum (parvulorum) semper vident faciem Patris mei, qui in caelis est.* Ingens sanè est hoc Domini

Dei nostri erga nos beneficium, ex infinità ejus charitate profectum; quo dignatus est cuiuslibet homini nobilissimum ex Aula sua caelesti Principem destinare, qui diu, noctuque ad vigilas dirigat, ac in manibus quodammodo portet. Typum Angelicae hujus custodiae exhibet Angelus ille, de quo legimus Exodi 23. *Ecce ego mittam Angelum meum qui praecedat te, & custodiat in via.* Angelus ille probabilis fuit S. Michael, Dux Exercitus Israelitici, ut colligimus ex Daniele. Cap. 10. Ubi *Princeps Populi Israel* nuncupatur: nam hic olim praerat Synagoga Hebraeorum; veluti nunc praest Ecclesiae Christianae: & pra-

& præbat illis in columna nubis per diem & ignis per noctem: atque in Dei nomine Moyfi & Hebræis præcipiebat, tria præcipuè obiens munia.

1. Præcedet te. 2. Custodiet in via. 3. Introducet in locum, quem paravi. Quo pacto S. Angelus Custos noster eadem circa nos obeat officia, in præfenti exponemus.

1. Primum S. Angeli tutelaris officium est *præcedere*; ait enim Dominus: *Ecce ego mittam Angelum meum ut præcedat te.* I. e. Quod & fideliter præstitit. Nam dum Israëlita exirent ex Ægypto, Angelus in columna nubis & ignis constanter præcessit eos & deduxit.

1. Prima mansio ex qua discesserunt, fuit Rameles. *Profectique sunt Filii Israël ex Ramele in Socoth.* Exodi 12. Rameles ex Sententia Origenis significat *commotionem tineæ*. Congruit hæc interpretatio Mundo, ubi omnia in commotione sunt, & veluti à tineæ corrumpuntur. *Sicut vestimentum quod comeditur à tineæ.*

Job 13. Tineæ Origenes etiam interpretatur *Vitiorum irritamenta*, quæ instar tinearum corrumpunt animum. S. Hieron. tineas *Peccata* interpretatur, quæ nos exedunt. Igitur qui Ægyptum, id est, Mundum deserit, primo loco & ante omnia ex Ramele proficisci debet, hoc est, ex *commotione tineæ*, ut nimirum omnia corruptibilia repudiet & vitiorum omnium irritamenta, ac peccatorum tineas conculcet. Sed quis deducet? Quis viam ostendet? *Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te.* S. Angelus Custos præcessit & eduxit nos ex Ramele, è commotione & corruptione Mundi, nos illustrando, excitando, & animando.

2. Venerunt Filii Israël, Angelo præeunte, ex *Ramele in Socoth*, quod significat *Tabernacula*: ibi enim fixerunt tabernacula, seu papiliones, in quibus quiescerent. Pari modo dum vos Ægyptum reliquistis, & à vobis totius corruptelæ tineas, & vitiorum irritamenta atque peccata abiecit, in hæc Domo Probationis tabernaculum fixistis: hæc est vobis *Socoth* (Tabernaculum) & quidem tabernaculum gratum & dilectum, de quo dicere iure queatis cum Psalte Regio: *Quam dilecta tabernacula tua Domine: concupiscit* (præ desiderio & gaudio) *& desit anima mea in atria Domini.* Psa. 83. Hic igitur in loco adeo optato primum tabernaculum clavis trabalibus figendum est, hoc est, corpus & mens Proposito vel Decreto firmo roboranda est, nullum leinceps in omni vitæ viâ peccatum lethiferum committendi. Sed quis opem feret? Quis viam ostendet? Angelus *præcedet te*, suisque inspirationibus viam, modumque pandet. Tantum sequere, & constans ac stabile erit tuum tabernaculum.

3. E secunda mansione, Angelo duce, Israëliticus populus perrexit ad mansionem tertiam, appellatam *Etham*, id est, *Fortitudo*. Simili modo exeuntibus vobis ex Ægypto mundi magnâ opus fuit fortitudine, ne ab hostibus & impedimentis occurrentibus vinceremini. Armati ascenderunt Filii Israël ex Ægypto: Sed quid profunt arma, si animi robur non adsit? Et vos venistis huc armati, non dico jam gladiis materialibus; sed Fide & Spe, quibus in Tirocinio, & in omni reliquâ vitâ iungenda est

Q 3   fortitudo.

fortitudo. Neque enim unquam defunt ad veritates, prælia & hostes: & semper de virtute in virtutem eundem est; juxta illud Psalmi: *ibunt de virtute in virtutem; videbitur Deus Deorum in Sion*, Psalm. 83. Græcè *ἐκ σοφίας*, & *ἐκ σοφίας*; de fortitudine in fortitudinem (ut vertit S. Hieronymus.) Sed cujus auxilio ibitis? Præcedet Angelus, & potente dexterâ auxilio erit, animando & confortando.

4. E tertia mansione Israël, Angelo Comite, perrexit in quartam, dictam *Phihaburoth*, id est, *os Nobilium*. Vos quòque, Carissimi, tanquam viatores caelestes in hac mansione assumere oportet, & reipsâ jam assumpsistis *os nobilium*, id est, os sanctorum Virorum, qui verâ nobilitate sunt inclyti, id est, Dei gratiâ, quâ linguam Ægypti obliviscuntur, & linguam sanctam addiscunt: lasciva verba, mendacia, juramenta, omnemque sermonem malum ex ore depellunt, sanctumque ac pietate spirituali respersum sermonem Nobilium assument. At quis linguam vestram erudiet, aut jam erudit? S. Angelus, ut jam dirigere cœpit, porro ulterius diriget, & dabit sermonem rectum in ore vestro. Et velut olim Seraph calculo ignito labia Isaiæ tetigit & purgavit; ita ulterius linguam & labia vestra ab omni vanitate & impuritate sermonis emundabit.

5. E quarta, Angelo Ductore, Israël perrexit in mansionem quintam, nuncupatam *Marah*, id est, *amara*: ubi reperiebatur aqua amara; quæ tamen per injectum lignum dulcedinem imbibit. In itinere vestro spirituali, ad ter-

ram promissam, nonnulla occurrere quandoque solent, sensui, carni & amori proprio amara: qualia sunt, tentationes, molestiæ, labores, mortificationes, degradationes. Sed viam ista dulcorandi, & absynthium in mel convertendi, S. Angelus vos edocebit; si nimirum in has aquas non nihil de Ligno Crucis injiciatis, quod omne fel in saccharum vertit.

6. Equinta, Angelo viam monstrante, populus ad sextam properavit mansionem, *Elim* vocatam, ubi nullam reperit amaritudinem; sed omnia dulcia: erant enim in illo loco duodecim fontes aquæ potabilis & septuaginta palme; fontes porum, palmæ cibum subministrarunt. An non, Dilectissimi, similem vicissitudinem experientiâ ipsâ didicistis? Jam datur amaritudo, jam datur consolatio & dulcedo. *Quam pulcher visus virtutum* (ait S. Hieron. hic) *post victoriam tentatio; post tentationem refectio*. Tentatus est Dominus in deserto; post tentationem allata est ab Angelis refectio. *Accesserunt Angeli & ministrarunt ei*. Match. 4. Simile quid vobis præstat S. Angelus; post tentationum victoriam præbet consolationis manna, & meritò verèque dicitis cum Apostolo: *Sicut abundant passionis in nobis; ita et per Christum abundat consolatio nostra*. 2. Corinth. 1. Sancto Angelo Custode illuminante, animante, tristicium abstergente & cor exhilarante.

7. Denique per vias varias, diversasque mansiones venerunt tandem Filii Israël in *Sin* & *Cades*, & denique ad terram *Chanaan* illis promissam. Sic vestri quoque Sancti Angeli ducunt vos

per Sin, id est, per desertum vicæ religiosæ, in *Cades*, id est, ad sanctitatem, & perfectionem, atque inde ad cælestem promissionis terram. Quid autem Ss. Angelis vestris pro tam multiplici beneficio rependetis? S. Bernardus in Psalm. *Qui habitat*, suadet Angelis pro præsentia, assistentia & ducatu viæ rependam reverentiam, dum ait: *Reverentiam pro præsentia*: id est, ut illum in omni loco, in omni via, in omni occasione revereamur: istud igitur præsta; & gratum te exhibebis. *Cautè ambula* in omnibus viis tuis. *In quovis diversorio, in quovis angulo, Angelo tuo reverentiam habet. Tu ne audeas illo præsentè, quod me vidente non audeas.* S. Bernardus l. c.

II. Alterum Angeli beneficium Israëlitiæ Populo exhibitum exprimit Deus hæcè verbis. Exodi c. 23. *Eccè ego mittam Angelum meum, ut (non solum) præcedat te; sed & custodiat in via.* Et quidem

1. Angelus iste Hebræos custodivit, atque defendit contra Regem Ægypti Pharaonem, cum exercitu suo eos persequentem; dum exirent Ægypto, & mare transirent: aquæ enim murorum instar sese utrimque erexerunt, & transitum præbuerunt; hostes verò fluctibus involverunt atque submersos absorberunt. Ita pariter S. Angelus Custos noster nos è Mundi Ægypto ad Religionis portum transeuntes defendit, excitavit, animavit, adjuvit; nos verò impediētes, retrahentes, dissuadentes & persequentes coërcuit, & feliciter nos in Religionis desertum perduxit.

2. Ut Israëlita terram promissionis possiderent, necesse fuit, eos, Dei auxilio

& Angelo duce, varios hostes debellare ac vincere: quales fuere Sehon Rex Amorrhæorum, & Og Rex Basan & Rex Idumæorum. Simili ratione, ut nos promissum cælum possideamus, hostes Tartareos Deiope & S. Angeli præsidio profligare oportet. *Sauli per Fidem vicerunt regna*; ait Apostolus ad Hebr. c. 11. exponit id Doctor Angelicus sæctria à Sanctis regna vinci asserit: regnum Diaboli, regnum mundi & regnum carnis: idque *per Fidem* vivam, quoniam invisibilia atque æterna bona proponit nobis Fides, spemque ea adipiscendi ostendit, ex eo omnium caducorum, ac temporalium bonorum contemptus enascitur: atque ita tria illa regna, voluptatis, honoris, divitiarum, simulque omnium pravorum affectuum superamus. Hæc autem est præstantissima victoria quam angelo Duce reportamus, ut ait Philo in Lib. de Agricultura. *Meliorè (inquit) perfectiorè inque victoriam invenire non licet quàm illam, quâ vincitur validum agmen vitiorum & affectuum.* Quâ verò ratione S. Angelus nobis ad id subsidium ferat, paulò post insinuabimus.

3. Rex Arad fortiter oppugnavit in itinere Israël. Num. 21. At Israël Voto se Domino obligavit: *Si tradideris populum istum in manu mea, delebo urbes ejus. Exaudivitque Dominus preces Israël; & tradidit Chananeum, quem ille interfecit subvertitque urbibus ejus, & vocavit nomen loci illius horra, id est, anathema.* Oppugnat Rex Tartareus vel maxime Tirones, tentat illos, offerendo tria illa regna, in quibus regnat Mundus, quæ enumerat S. Joannes 1, Epist. Cap. 2.

Omne

Omne quod in Mundo est, concupiscentia carnis est, concupiscentia oculorum, & Superbia vite. Ex his regnis, ex his urbibus eos aggrediens victoriam sperat, eosque in urbes illas retrahendos confidit. quid verò consilii capiant Tirones? Finito Irocinio, Voto se obligant, atque ita tria illa regna vincunt, & urbes solo æquant. Per Votum Paupertatis concupiscentiam oculorum: per Votum Castitatis concupiscentiam carnis; Superbiam vitæ, per Votum humilis obedientiæ. Atque hoc est horma, seu anathema perpetuam, ad mortem usque perseverans, ita ut in omni vita fas non sit aliquid de anathemate sumere. Atque omnia ista non absque ope ac protectione Sancti Angeli Tutelariorum efficiuntur. Quam verò variis, mirisque id præstet modis, juvat cognoscere. Ille enim 1. Jam per specierum vel sensibilibium, vel intelligibilium motum & combinationem Intellectum nostrum illuminat; rationes & veritates ad actionem rectam proficias, ultrò proponit, instruit, difficultates explicat, perplexitates elucidat, in Studiis, meditationibus, cogitationibus illustrat, primas cogitationes offert, & ad seria, utilia, bona cogitanda applicat. 2. Ille rursus memoriam vellicat, & quorum meminisse oportet, in tempore admonet, & ad agenda quæ oportet excitat. Ille nonnunquam singularibus Dei amicis revelationem, per visum externum proponendo objecta, vel per internum, movendo ipsius species; vel per locutionem, ope specierum audibilibium internarum, vel externarum, aliisque

modis efficit; ille somnia format, per quæ boni species instruuntur. 3. Ille concurrat, & juvat nos ad victoriam, excitando voluntatem ad bonum & absterrendo à malo: idque rursus modis variis, quorum præcipuus est, qui fit per propositionem boni cum suis incitamentis, vel mali cum suis deterrencibus: per diversionem ab aliis, quæ possent à bono dimovere; aut ad malum inclinare: per modum locutionis urgentis ad hoc vel illud prosequendum, faciendum, vel odiendum; per aversionem objectorum nocivorum. 4. Excitando passiones timoris, verecundiæ, terroris, cum de male perpetrando cogitatur, tristitiæ, doloris, anxietatis, cum à malo exetendum est: amoris, gaudii, quietis, cum inre gestâ bonum inest; desiderii, spei, audaciæ, cum quid pro Dei gloria, ac salute animarum agendum aut suscipiendum, vel sustinendum est. 5. Multum juvant coercendo demones, qui continuo imminet, & ad malum à bono avertere nituntur, aut saltem turbare, impedire, implicare, acq̃ perplexos reddere student. Horum etiam ad vanitatem, voluptatem, cupiditatem, superbiam, vindictam, octium, libertatem trahere molientium conatus sæpe recundunt, vel avertendo animum, vel meliora suggerendo, vel deterrendo, vel mala detegendo. 6. Ad actiones externas & ratione statid, officii, necessitatis obeundas frequentat operam suam conferunt; in politicis, privatis, æconomicis, bellicis, & aliis quibusve officiis fideliter adfunt nobis, ut in finem salutis nos ordinent.

7. Pro nobis orant apud DEUM, & Christum Dominum, nobisque gratiam & auxilia opportuna impetrant. Sæpe etiam Beatam Virginem interpellant, ut & ipsa pro Clientibus suis intercedat. Deinde orationes, vora, suspiria, bona opera, afflictiones, passionis nostras. &c. Deo offerunt, & vicissim dona referunt: à periculis & insidiis malis præservant, corripiunt & puniunt, ac denique in morte assistunt: Et omnia illa præstant nobis ad finem supernaturalis felicitatis & beatæ æternitatis.

Quid igitur pro tot tantisque beneficiis, & custodiâ tam diligente rependemus Angelo nostro fidelissimo? *Fiduciam pro custodia*, ut hortatur S. Bernardus l. c. In omnibus tentationibus, periculis, necessitatibus, ac periculis maximâ cum fiduciâ ad illum recurramus. *Fideles sunt, prudentes sunt, potentes sunt, quid trepidamus?* ait idem Doctor: *Tantum sequamur eos, adhareamus eis, & in protectione DEI Cali commoremur.*

III. Tertium beneficium ab Angelo Israeli collatum est, ut *introducatur in locum quem paravi*. l. c. Scilicet in terram promissam. Idem beneficium, aut potius longè melius præstat pio Clienti Angelus Tutelaris, dum à morte animam si tota munda fuerit, in terram promissionis cælestem deducit: quemadmodum Angeli animam pauperis Lazari deportarunt in sinum Abrahamæ. Quantum hoc est beneficium? Quanta fidelitas Angeli, usque ad æternitatis ingressum non deserentis? Sed per aëra, per cælum

sidereum, usque in cælum empyreum nos illuc devehentis, ubi magnus nos carorum parentum, fratrum, filiorum spiritualium numerus expectat, & frequens ac copiosa turba videre nos desiderat. Quid rependemus pro fidelitate, pietate ac benevolentia tantâ? Iterum suggerit Mellissius Doctor l. c. *Devotionem pro benevolentia*: id est, ut singulari pietate tenerimâque devotione illi addicti simus, & pro viribus eum colere & observare studeamus.

Quapropter, Dilectissimi, cum S. Angelus Custos cujusque vestrum, non secus atque alter Angelus Israelitas, in omnibus viis vestris præcedat vos, & hæcenus præcesserit ostendendo viam: è corruptione mundi, ad desertum religionis, in quo tabernaculum fixistis, & hæcenus fortiter steristis, linguam Sanctorum spiritualem didicistis, amara & dulcia experti estis, & ad montem perfectionis ipso Duce contenditis.

2. Cum vos, sicut Angelus Hebræos, tam fideliter custodiêret & protexerit contra insultus mundi, carnis, dæmonis, quorum regna vicistis ejus ope & debellastis: dum ille adjuvit vestrum Intellectum illustrando, memoriam vellicando, voluntatem permovendo, passionis in bonum vestrum concitando, Dæmonum phalanges coercendo, in omnibus opem ferendo, precès que fundendo.

3. Cum denique vos tandem, tanquam fidus Achates, in cælestem Paradisum deportaturus sit. *Tot, tantæque beneficia grati agnoscite*,
R. &

& (ut Sanctus Bernardus monet) Custos cum gaudio vos præcedet, custo-
 reverentiam pro præsentia ; fiduciam diet in omnibus viis vestris ; ac denique
 pro custodia ; devotionem pro bene- post mortalis hujus vitæ ac vitæ ter-
 volentiâ in omni vitâ vestrâ rependere, minum in locum , à Divina Bonitate
 pro viribus allaborate. Sic S. Angelus vobis præparatum introducet.

EXHORTATIO II. DE S. ANGELO CUSTODE :

Et de triplici obsequio, ipsi exhibendo.

T H E M A.

Observa eum, & audi vocem ejus, nec contemnendum putas.
Exodi Cap. 23.

Ernis excellentissi- Angelus Hebræos deduxit per mare
 mis à Sancto Tute- rubrum salvos & incolumes ; Pharo-
 lari Genio cuilibet nem & Exercitum ejus submersit.
 nostrum exhibitis *Exodi C. 14.* Angelus Juditham custo-
 beneficiis & officiis dividit, & ad cædem Holofernis direxit.
 terna debentur à *Judith 13. 6.* Angelus tres Pueros
 nobis obsequia & in fornace Babylonis à flamma ignis
 servitia , tanquam amoris reciproci , protexit, illæsq; custodivit. *Dan. 3.*
 animique grati testimonia. 1. *Præ-* Angelus conclulit ora Leonum ; &
cedit ille nos, deducit, assistit, comitatur, non devorârunt Danielem. *Dan. 6.*
 ac viam demonstrat in omnibus pere- Angelus tutatus est & vindicavit judi-
 grinationis nostræ viis ; quemadmodum ciam Susanna. *Dan. 13.* Similia nobis
 S. Angelus Raphaël Tobiam Junio- præstat beneficia Genius Tutelans,
 rem deduxit ac reduxit. 2. *Custodit* in tenta- nos custodiens atque ab hostibus vi-
 tionibus & præliis , in persecutionibus bilibus & invisibilibus defendens. 3.
 & periculis. contra mundum, carnem, *Introducit in locum* , quem DEUS
 & dæmonem : quemadmodum Angeli nobis in cælo paravit : dum à morte
 Loth eduxerunt , & custodiêrunt animam nostram, si omnino munda sit,
 ab incendio Sodomæ. *Gen. Cap. 19.* in cælestem Patriam introducit.

Quare